

Figuur 1: logo Vrouwenraad

ALLEENSTAANDE OUDERS PARTICIPATIE

2016

INHOUDSTAFEL

Inhoud

INLEIDING	3
<i>Overzicht recentste participatie-indicatoren.....</i>	<i>3</i>
SCV-Survey	3
<i>Deelname aan sociale contacten</i>	<i>4</i>
<i>Politieke participatie.....</i>	<i>5</i>
Vlaamse armoedemonitor - participatie indicatoren	6
<i>Participatie aan cultuur</i>	<i>6</i>
<i>Participatie aan verenigingen</i>	<i>7</i>
<i>Participatie aan sport</i>	<i>9</i>
<i>Risico op sociale isolatie.....</i>	<i>10</i>
<i>Internetgebruik</i>	<i>12</i>
<i>Pact 2020 Kernindicatoren – Deelname kansengroepen</i>	<i>13</i>
AANBEVELINGEN VROUWENRAAD PARTICIPATIE 2014	16
<i>Nood aan financiering van de participatie aan socio-culturele activiteiten.....</i>	<i>16</i>

Inleiding

Het Vlaams beleid volgt de maatschappelijke positie van alleenstaanden met of zonder kinderen systematisch op via surveys en monitoren. Participatie van alleenstaande ouders aan de samenleving bestrijkt verschillende gebieden, zoals politiek, cultuur, sport, verenigingsleven, internet,...

Overzicht recentste participatie-indicatoren

SCV-survey deelname sociale contacten

- In 2012-2013 heeft 60,5% van de alleenstaande ouders contact met burens
- In 2012-2013 heeft 56,4% van de alleenstaande ouders contact met familie
- In 2012-2013 heeft 51,5% van de alleenstaande ouders contact met vrienden

SCV-survey politieke participatie

- In 2012-2013 doet 14,4% van de alleenstaande ouders aan geïnstitutionaliseerde politieke participatie
- In 2012-2013 doet 40,5% van de alleenstaande ouders aan niet-geïnstitutionaliseerde politieke participatie

Vlaamse Armoedemonitor 2015

- 11% van de alleenstaande ouders participeert niet aan cultuur
- 64% van de alleenstaande ouders neemt niet deel aan het verenigingsleven
- 45% van de alleenstaande ouders participeert niet aan sport
- 11% van de alleenstaande ouders loopt risico op sociale uitsluiting
- 9% van de alleenstaande ouders heeft geen internet in de laatste drie maanden

Pact 2020 kernindicator participatie

In 2012 is bedraagt de proportionele deelname (verhouding is idealiter 1) van alleenstaande ouders als kansengroep aan:

- Cultuur: 1,00
- Sport: 0,78
- Lidmaatschap vereniging: 0,86
- Internetgebruik: 1,03
- Levenslang leren: 0,94
- Politieke participatie: 1,32

SCV-Survey

De **SCV-survey 'Sociaal-culturele verschuivingen in Vlaanderen'** is een jaarlijkse survey bij een representatieve steekproef van Nederlandstalige Belgen (inclusief niet-Belgen vanaf 2009) in het Vlaamse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De survey peilt naar waarden, opvattingen en overtuigingen van Vlamingen met betrekking tot maatschappelijk en beleidsrelevante thema's. De eerste survey werd uitgevoerd in 1996. De SCV-survey bevat naast jaarlijks terugkerende achtergrondvariabelen en vragen rond sociale relaties,

vragen die om de 2 à 3 jaar worden herhaald en een jaarlijkse variabele module met vragen over een actueel beleidsrelevant thema.

Deelname aan sociale contacten

Tabel 1: Deelname aan sociale contacten bij alleenstaanden in het Vlaams Gewest 2012-2013¹

Variabelen	Met burenen	Met familie	Met vrienden
Totaal= 937	67,6	57,9	56,1
Huishoudtype	*	Ns	Ns
Alleenstaande zonder kinderen	69,5	58,3	57,3
Alleenstaande met kinderen	60,5	56,4	51,5
Geslacht	Ns	**	*
Man	67,7	52,4	61,3
Vrouw	67,6	61,3	52,8
Leeftijd	***	**	***
18-24	65,0	55,0	76,2
25-34	54,8	62,5	75,0
35-44	57,0	48,9	60,0
45-54	67,6	49,0	55,6
55-64	64,1	56,2	49,6
65-74	82,1	57,2	60,7
75-plus	72,1	66,9	45,8
Opleidingsniveau	*	Ns	*
Laag	72,3	60,7	51,2
Midden	65,9	56,6	59,1
hoog	61,7	54,6	60,8
Functiebeperking	Ns	Ns	Ns
Geen	66,9	57,3	56,2
Wel	69,1	58,9	55,7
Equivalent leefloon	Ns	Ns	**
Laagste kwintiel	68,2	54,8	44,4
2 ^{de}	73,0	58,9	60,8
3 ^{de}	62,3	60,7	59,0
4 ^{de}	65,0	62,0	60,3
Hoogste	61,5	52,6	60,4
Bewonerstitel	Ns	**	Ns
Eigenaar	69,5	62,5	55,4
Huurder	65,5	51,6	56,7
Ns= niet significant *p<0,05; **p<0,01; ***p<0,001 (bivariate analyse). SCR, gepoolde dataset 2012 en 2013			

Het hebben van kinderen heeft alleen een invloed bij het contact met de burenen.

¹ SVR-Webartikel, Wie participeert niet? Deelname van alleenstaanden en alleenstaande ouders aan verschillende domeinen van het maatschappelijk leven, D/2014/3241/316;
<http://www4.vlaanderen.be/dar/svr/afbeeldingennieuwties/gelijke-kansen/bijlagen/2014-12-10-svrwebartikel2014-11-participatie.pdf>, p. 6

Politieke participatie

Tabel 2: Politieke participatie (geïstitutionaliseerde en niet-geïstitutionaliseerde)² bij alleenstaanden naar huishoudtype, geslacht, leeftijd, opleidingsniveau, functiebeperking, equivalent huishoudinkomen en bewonerstitel in het Vlaams Gewest in 2012-2013³

Variabelen	Geïstitutionaliseerde politieke participatie	Niet-geïstitutionaliseerde politieke participatie
Totaal= 666	17,4	34,7
Huishoudtype	Ns	Ns
Alleenstaande zonder kinderen	18,1	33,3
Alleenstaande met kinderen	14,4	40,5
Geslacht	Ns	Ns
Man	18,9	38,2
Vrouw	16,2	32,4
Leeftijd	Ns	***
18-24	23,1	46,2
25-34	15,5	50,0
35-44	16,2	46,7
45-54	20,2	42,4
55-64	20,7	46,0
65-74	21,5	32,7
75-plus	12,4	13,0
Opleidingsniveau	***	***
Laag	11,9	21,1
Midden	16,4	37,6
hoog	27,6	54,1
Functiebeperking	Ns	Ns
Geen	18,7	37,0
Wel	15,0	30,3
Equivalent leefloon	*	*
Laagste kwintiel	13,8	28,7
2 ^{de}	16,2	29,4
3 ^{de}	14,3	37,4
4 ^{de}	19,6	41,3
Hoogste	28,9	48,0
Bewonerstitel	Ns	Ns
Eigenaar	16,6	34,6
Huurder	18,4	34,9
Ns= niet significant *p<0,05; **p<0,01; ***p<0,001 (bivariate analyse). SCR, gepoolde dataset 2012 en 2013		

² Met politieke participatie worden activiteiten bedoeld gericht op het beïnvloeden van de beleidsvoering. Die kunnen verschillende vormen aannemen en zijn grosso modo in te delen in 2 grote groepen: geïstitutionaliseerde en niet-geïstitutionaliseerde vormen van politieke participatie. Geïstitutionaliseerde politieke participatie wordt door de overheid of door de politieke elite georganiseerd en verloopt via de formele electorale en klassieke politieke inspraakkanalen. Bij niet-geïstitutionaliseerde vormen van politieke participatie wordt de vorm door de participant zelf bepaald. Het gaat om beïnvloeding van de beleidsvoering via kanalen die individuen – al dan niet samen met anderen en in georganiseerd verband – zelf opzetten.

³SVR-Webartikel, Wie participeert niet? Deelname van alleenstaanden en alleenstaande ouders aan verschillende domeinen van het maatschappelijk leven, D/2014/3241/316;
<http://www4.vlaanderen.be/dar/svr/afbeeldingennieuwtjes/gelijke-kansen/bijlagen/2014-12-10-svrwebartikel2014-11-participatie.pdf> , p. 8

Vlaamse armoedemonitor - participatie indicatoren

De Vlaamse Armoedemonitor besteedt aandacht aan maatschappelijke participatie en maakt voor de indicatoren rond maatschappelijke participatie gebruik van de resultaten van de 'Survey Sociaal-Culturele Verschuivingen in Vlaanderen' (SCV-survey) van de Studiedienst van de Vlaamse Regering (SVR). De Vlaamse Armoedemonitor focust achtereenvolgens op de inkomensarmoede, de materiële deprivatie en inkomensverdeling, de betalingsachterstand en de sociale bijstand. Daarna komt de sociale uitsluiting aan bod op het vlak van tewerkstelling, huisvesting, onderwijs, gezondheid en maatschappelijke participatie. Armoede en bestaansonzekerheid gaan immers ook gepaard met achterstelling op het vlak van maatschappelijke participatie. Zo participeren de meest kwetsbare groepen minder aan cultuur, aan sport en aan het verenigingsleven.

Tabel 3: Overzicht participatie indicatoren 18-85 jaar in 2015 in %

	Niet-participatie aan cultuur	Niet-participatie aan verenigingen	Niet-participatie aan sport	Risico op sociale isolatie	Geen internetgebruik
Totaal	19	45	38	8	20
Mannen	18	41	32	9	16
Vrouwen	21	49	43	7	24
Alleenstaande ouder	11	64	45	11	9

Participatie aan cultuur

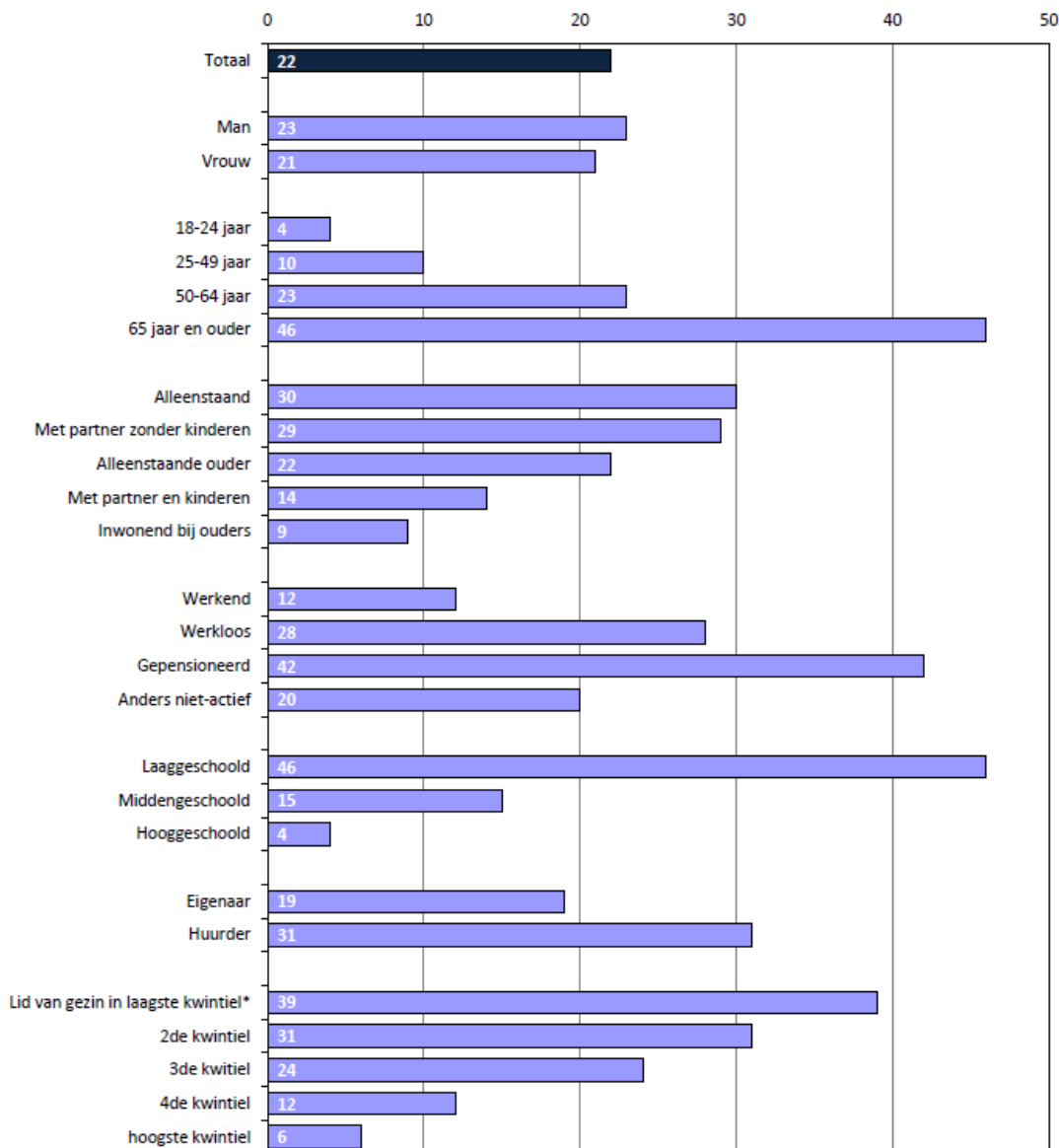
Tabel 4: Evolutie niet-participatie aan cultuur

	Vrouwen*	Mannen*	Totaal %	Aantal personen x 1000	Alleenstaande ouders %	Aantal alleenstaande ouders x 1.000
2004			19,4	920		
2005			19,7	930		
2006			17,8	850		
2007			19,0	910		
2008			19,6	950		
2009			21,4	1.040		
2010	55	57	20,6	1.010	46	
2011	24	22	22,9	1.130	27	
2012	21	24	22,7	1.130	23	
2013	23	22	22,7	1.130	26	
2014	21	23	21,9	1.130	22	
2015			19,1	990	11	20

* afgeronde percentages

Figuur 1: Percentage en aantal personen van 18 tot 85 jaar dat niet participeert aan cultuur naar huishoudtype in 2014 (Vlaamse Armoedemonitor 2015)

Het gaat om personen die niet minstens 1 keer per jaar 1 van volgende cultuuractiviteiten ondernemen: het bijwonen van een opera of klassiek concert, een pop- of rockconcert, een jazz- of bluesconcert, een folkoptreden of traditioneel concert, een dans- of balletvoorstelling, een theatervoorstelling, museumbezoek, bibliotheekbezoek en bioscoopbezoek.

Participatie aan verenigingen

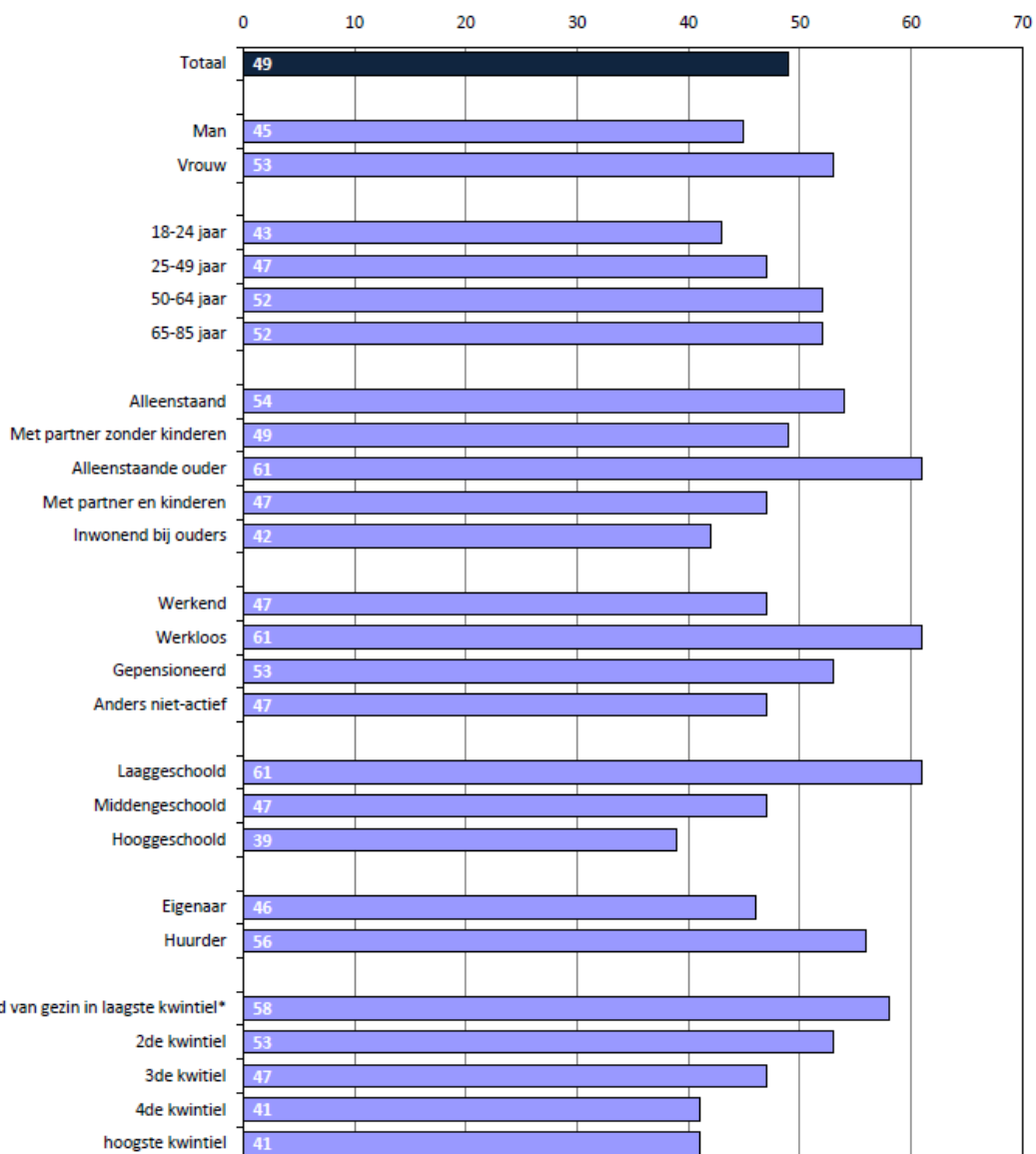
Men gaat ervan uit dat een individu door deel te nemen aan het verenigingsleven, zijn sociaal kapitaal (sociale relaties, netwerken, ...) kan verhogen en zo zijn persoonlijke positie op verschillende domeinen van de samenleving (job, inkomen, ...) kan verbeteren.

Tabel 5: Evolutie niet-participatie aan verenigingen

	Vrouwen	mannen	Totaal %	Aantal personen x 1000	Alleenstaande ouders %	Aantal alleenstaande ouders x 1.000
2004			47,2	2.230		
2005			49,4	2.340		
2006			46,9	2.240		
2007			49,8	2.240		
2008			47,4	2.290		
2009			50,5	2.450		
2010	53	39	46,1	2.260	54	
2011	58	49	53,6	2.640	67	
2012	54	42	47,7	2.370	56	
2013	53	45	48,8	2.430	56	
2014	53	45	48,8	2.510	61	
2015			44,8	2.310	64	140

Figuur 2: Niet-participatie aan verenigingen in 2014 (Vlaamse Armoedemonitor 2015)

Percentage personen van 18 tot 85 jaar dat van geen enkele vereniging actief lid is, naar geslacht, leeftijd, huishoudtype, activiteitenstatus, opleiding, bewonerstittel en inkomen

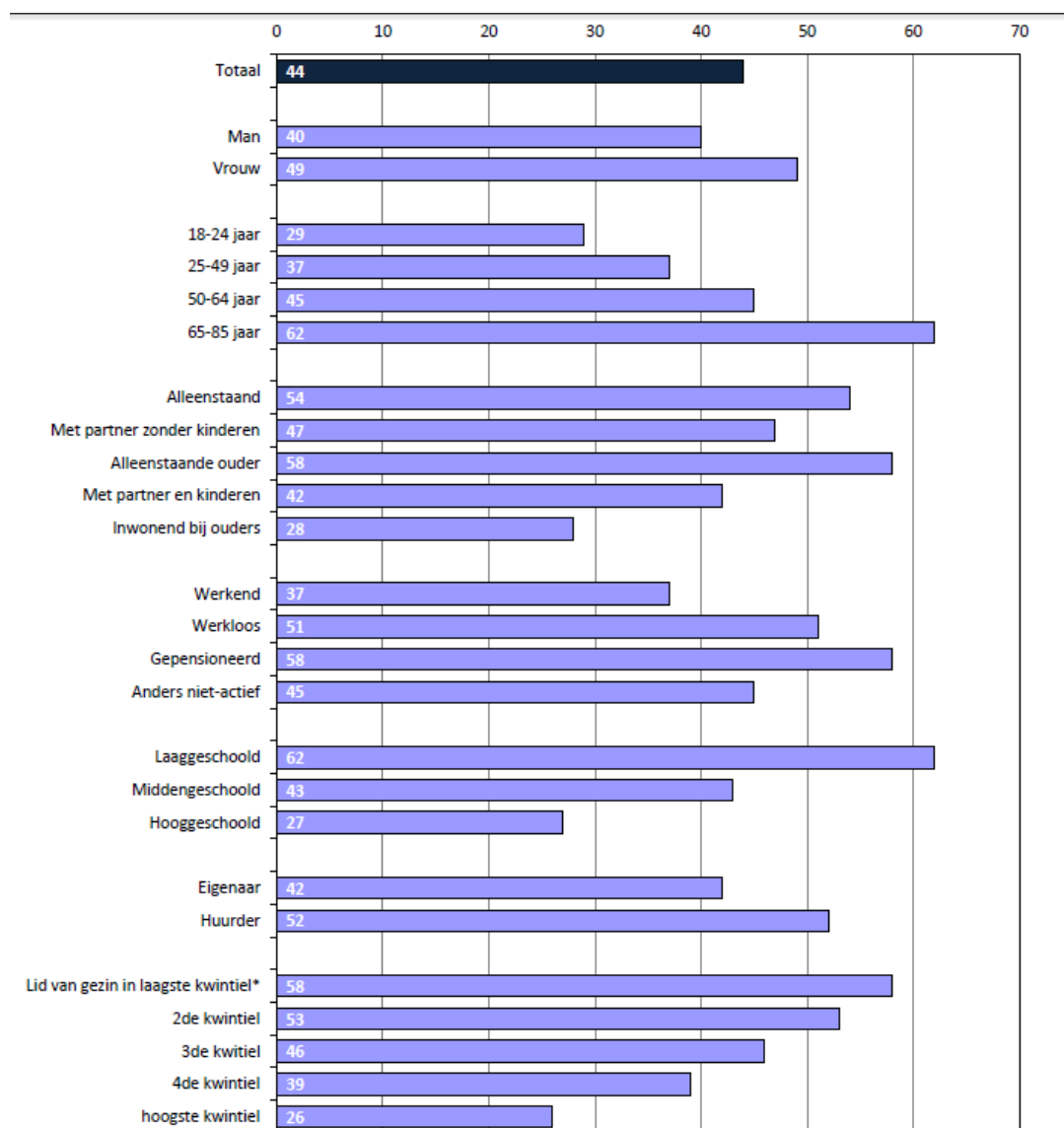
Participatie aan sport

Tabel 6: Evolutie niet-participatie aan sport

	Vrouwen	mannen	Totaal %	Aantal personen x 1000	Alleenstaande ouders %	Aantal alleenstaande ouders x 1.000
2004			38,3	1.810		
2005			42,1	2.000		
2006			42,1	2.010		
2007						
2008			42,4	2.050		
2009			48,2	2.340		
2010	54	42	47,3	2.310	51	
2011	56	44	50,0	2.470	59	
2012	50	39	44,9	2.230	58	
2013	48	38	43,1	2.150	53	
2014	49	40	44,4	2.290	58	
2015			37,8	1.960	45	100

Figuur 3: Niet participatie aan sport in 2014 (Vlaamse Armoedemonitor 2015)

Percentage personen van 18 tot 85 jaar dat niet aan sport doet (inclusief fietsen en wandelen), naar geslacht, leeftijd, huishoudtype, activiteitenstatus, opleiding, bewonerstitel en inkomen.

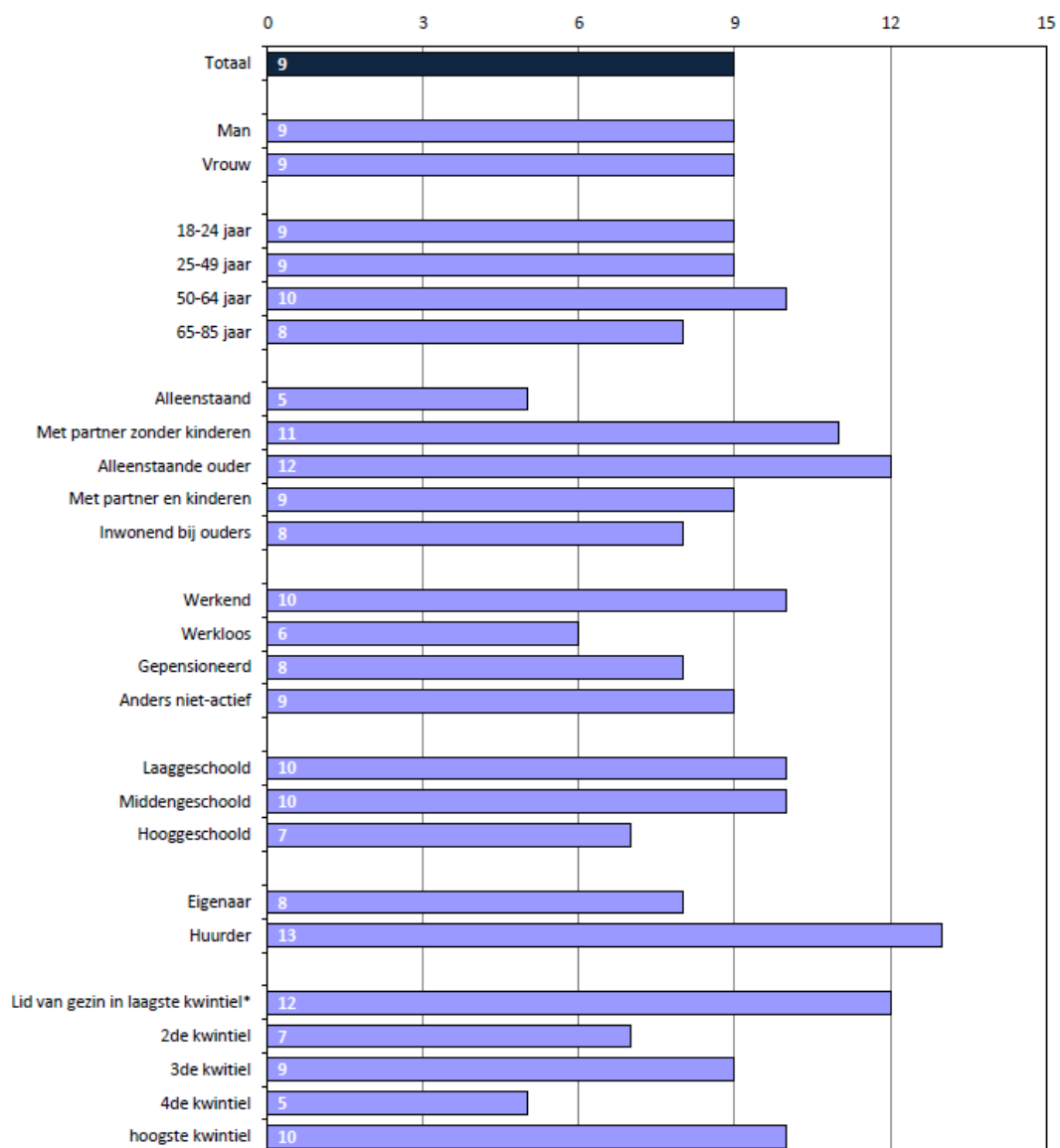
Risico op sociale isolatie

Tabel 7: Evolutie risico op sociale isolatie

	Vrouwen	mannen	Totaal %	Aantal personen x 1000	Alleenstaande ouders %	Aantal alleenstaande ouders x 1.000
2004						
2005			7,9	370		
2006			8,2	390		
2007			6,7	320		
2008			6,5	310		
2009			7,7	370		
2010	6	8	6,9	340	8	
2011	8	10	8,9	440	12	
2012	11	11	10,8	540	14	
2013	9	8	8,5	420	14	
2014	9	9	9,2	470	12	
2015			8,0	410	11	20

Figuur 4: Risico op sociale isolatie in 2014 (Vlaamse Armoedemonitor 2015)

Percentage personen van 18 tot 85 jaar dat minder dan wekelijks contact heeft met burens, met niet-inwonende familie of met vrienden/kennissen, naar geslacht, leeftijd, huishoudtype, activiteitenstatus, opleiding, bewonerstitel en inkomen

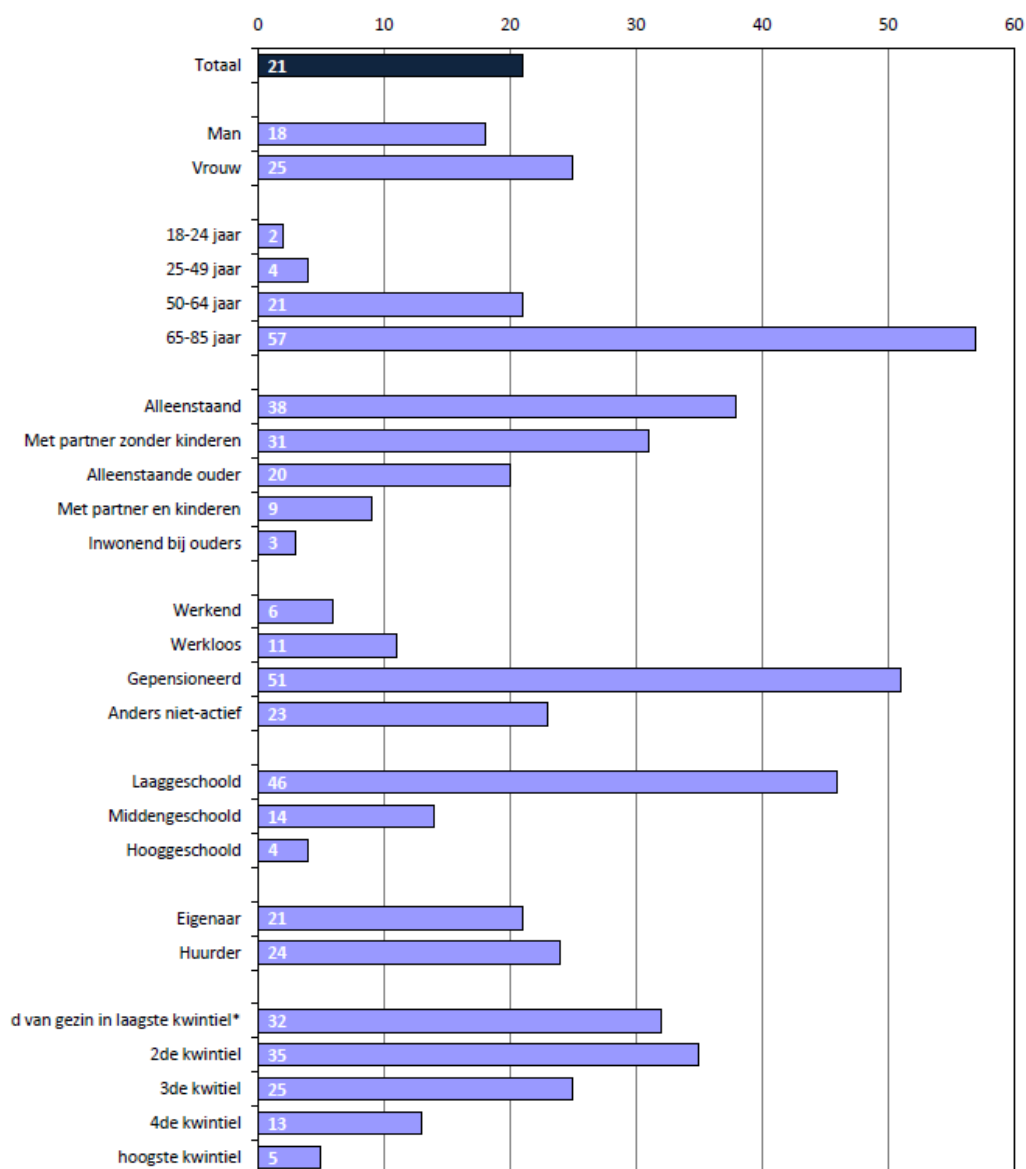
Internetgebruik

Tabel 8: Evolutie geen internetgebruik in de laatste drie maanden

	Vrouwen	mannen	Totaal %	Aantal personen x 1000	Alleenstaande ouders %	Aantal alleenstaande ouders x 1.000
2004						
2005			39,1	1.850		
2006			39,9	1.900		
2007			34,7	1.660		
2008			33,3	1.610		
2009			28,5	1.380		
2010	34	23	27,9	1.340	22	
2011	30	23	26,3	1.300	25	
2012	28	22	24,7	1.230	26	
2013	29	20	24,5	1.220	21	
2014	25	18	21,3	1.100	20	
2015			19,9	1.030	9	20

Figuur 5: Geen internetgebruik

Percentage personen van 18 tot 85 jaar dat tijdens de laatste 3 maanden geen internet heeft gebruikt, naar geslacht, leeftijd, huishoudtype, activiteitenstatus, opleiding, bewonerstitel en inkomen

Pact 2020 Kernindicatoren – Deelname kansengroepen

De Vlaamse Regering keurde eind december 2009 een set van indicatoren goed waarmee de realisatie van de 20 doelstellingen van het Pact voor Vlaanderen 2020 zal worden opgevolgd. De keuze van de indicatoren gebeurde na ruim overleg met de sociale partners, het middenveld en de Vlaamse administratie. Het is de bedoeling dat de kernindicatoren jaarlijks worden gemeten, te beginnen met een nulmeting in het voorjaar 2010.

De keuze van de vormen van participatie die aan bod komen is gebaseerd op de verwijzingen naar maatschappelijke participatie van kansengroepen in het Pact 2020 dat door de Vlaamse

Regering in 2009 werd afgesloten met de sociale partners en de middenveldorganisaties. Doelstelling 2 van het Pact 2020 verwijst naar de evenredige arbeidsdeelname⁴ van kansengroepen, hun deelname aan cultuur, sport en het verenigingsleven, hun internetgebruik en politieke participatie en hun sociale contacten.

Doelstelling 2.4.1 Discriminatie is in 2020 uitgebannen, de evenredige arbeidsdeelname is verzekerd en de deelname van alle kansengroepen aan de andere domeinen van de maatschappij is proportioneel tot hun aandeel in de bevolking.

Kernindicator: Proportionele deelname kansengroepen op verschillende maatschappelijke terreinen: cultuur, sport, lidmaatschap, internetgebruik, levenslang leren en politieke participatie

Definitie: 1) **cultuur**participanten zijn diegenen die minstens 2 keer per jaar aan verschillende domeinen deelnemen, 2) **sport**participanten diegenen die aangeven aan sport te doen inclusief fietsen en wandelen, 3) lidmaatschap **verenigingsleven** geeft aan of men minstens van één vereniging actief of bestuurslid is, 4) **internet**gebruik, zij die het afgelopen jaar internet gebruikt hebben, 5) **levenslang leren**, zij die aangeven dat ze het afgelopen jaar een bijkomende opleiding hebben gevolgd, 6) **politieke participatie**, definitie in ruime zin, participant is iemand die aan minstens één politieke actie uit een lijst van 12 heeft deelgenomen (petitie ondertekenen, deelnemen demonstratie, bijwonen politieke vergadering,...). Bij het eerste meetpunt was de lijst met politieke acties beperkt tot 8 items.

Streefwaarde: proportionele deelname in de verschillende domeinen voor de verschillende kansengroepen (verhouding is idealiter overal 1)

Dimensies: Kansengroepen (op basis van screening beleidsnota's) : geslacht (vrouwen), leeftijd (ouderen, 55+), functioneringsmogelijkheden (personen met af en toe of veel last van een functiebeperking), huishoudtype (alleenstaanden en alleenstaande ouders), scholingsniveau (laaggeschoolden, ten hoogste lager secundair onderwijs).

Meetmethode: Survey, het aandeel in de participatie wordt gedeeld door het aandeel in de bevolking. De waarde 1 geeft hierbij een evenredige deelname aan.

Figuur/tabel 6: Proportionele deelname van kansengroepen: verhouding aandeel in de participatie op aandeel in de bevolking⁵

⁴ (voor arbeidsparticipatie zie fiche AO Werk)

⁵ http://www.vlaandereninactie.be/sites/default/files/volledig_rapport_nulmeting_pact_2020_2010.pdf, p. 37

2008							
	Vrouwen	Laaggeschoolden	Ouderen	Personen met een functiebeperking	Alleenstaanden	Alleenstaande ouders	Algemene participatie- graad, in %
Sportbeoefening	0,94	0,79	0,80	0,71	0,98	0,79	53,8
Cultuurparticipatie	1,00	0,55	0,59	0,71	0,88	1,06	44,2
Internetgebruik	0,95	0,67	0,45	0,72	0,71	0,91	68,9
Verenigingsleven	0,95	0,80	0,91	0,80	0,86	0,71	52,5
Levenslang leren (2007)	1,01	0,40	0,32	0,59	0,86	1,06	23,8
Politieke participatie (2007)*	1,02	0,67	0,66	0,87	0,90	0,86	57,9

*lijst met 12 politieke acties

2004							
	Vrouwen	Laaggeschoolden	Ouderen	Personen met een functiebeperking	Alleenstaanden	Alleenstaande ouders	Algemene participatie- graad, in %
Sportbeoefening	0,95	0,84	0,80	0,70	0,88	0,74	61,7
Cultuurparticipatie	1,00	0,58	0,56	0,63	0,91	0,97	45,1
Internetgebruik (2005)	0,92	0,62	0,37	0,57	0,67	0,84	62,9
Verenigingsleven	0,89	0,83	0,87	0,94	0,89	0,97	52,9
Levenslang leren (2003)	0,90	0,54	0,29	0,58	0,86	0,53	23,2
Politieke participatie (2006)*	1,00	0,77	0,71	0,91	0,93	1,08	46,7

*lijst met 8 politieke acties

Voor de kansengroep vrouwen is er voor de zes domeinen min of meer een gelijke participatie. Ook voor de alleenstaande ouders zijn er al domeinen met een evenredige participatie (cultuurparticipatie, levenslang leren) en is er in 2008 een positieve vooruitgang ten opzichte van 2004.

Figuur/tabel 7: Proportionele deelname van kansengroepen: verhouding aandeel in de participatie op aandeel in de bevolking in 2010⁶

2010							
	Vrouwen	Laaggeschoolden	Ouderen	Personen met een functiebeperking	Alleenstaanden	Alleenstaande ouders	Algemene participatie- graad, in %
Sportbeoefening	0,89	0,76	0,77	0,66	0,85	0,94	52,1
Cultuurparticipatie	1,02	0,46	0,66	0,65	0,84	1,18	44,2
Internetgebruik	0,93	0,63	0,59	0,75	0,68	1,1	71,5
Verenigingsleven	0,88	0,87	0,95	0,86	0,88	0,86	53,6
Levenslang leren	0,88	0,41	0,46	0,63	0,88	0,94	20,7
Politieke participatie*	0,96	0,6	0,79	0,91	0,84	1,12	41,3

De positieve vooruitgang ten opzichte van 2004 wordt verder bevestigd.

Figuur/tabel 8: Proportionele deelname van kansengroepen: verhouding aandeel in de participatie op aandeel in de bevolking in 2011⁷

2011							
	Vrouwen	Laaggeschoolden	Ouderen	Personen met een functiebeperking	Alleenstaanden	Alleenstaande ouders	Algemene participatie- graad, in %
Cultuurparticipatie**	0,99	0,45	0,78	0,67	0,69	0,91	42,9
Sportbeoefening	0,87	0,72	0,79	0,67	0,83	0,82	49,7
Lidmaatschap vereniging	0,91	0,72	0,90	0,77	0,81	0,68	46,1
Internetgebruik	0,94	0,61	0,60	0,72	0,64	1,00	72,6
Levenslang leren (2010)	0,88	0,41	0,46	0,63	0,88	0,94	20,7
Politieke participatie (2010)*	0,96	0,6	0,79	0,91	0,84	1,12	41,3

**nieuwe berekeningswijze: minstens 3 verschillende activiteiten 1 keer of meer per jaar

⁶ http://www.vlaandereninactie.be/sites/default/files/volledig_rapport_eenmeting_pact_2020_2011.pdf, p. 41

⁷ http://www.vlaandereninactie.be/sites/default/files/volledig_rapport_meting_pact_2020_2012.pdf, p. 33

Voor de kansengroep vrouwen was er in 2008 voor de zes domeinen een min of meer gelijke participatie. De situatie lijkt echter licht verslechterd te zijn sinds 2008. Vooral bij sportbeoefening en levenslang leren is er geen gelijke participatie meer. Voor de "alleenstaande ouders" is er voor verschillende domeinen sprake van een evenredige participatie. Bij sportbeoefening en het verenigingsleven is dit echter niet het geval.

Figuur/tabel 9: Proportionele deelname van kansengroepen: verhouding aandeel in de participatie op aandeel in de bevolking in 2012⁸

2012							
	Vrouwen	Laaggeschoolden	Ouderen	Personen met een functiebeperking	Alleenstaanden	Alleenstaande ouders	Algemene participatie- graad, in %
Cultuurparticipatie ^{††}	1,00	0,37	0,63	0,77	0,76	1,00	45,7
Sportbeoefening	0,89	0,72	0,85	0,80	0,85	0,78	54,3
Lidmaatschap vereniging	0,88	0,78	0,87	0,87	0,89	0,86	51,4
Internetgebruik	0,94	0,63	0,61	0,82	0,73	1,03	73,3
Levenslang leren (2010)	0,88	0,41	0,46	0,63	0,88	0,94	20,7
Politieke participatie	0,92	0,67	0,85	0,87	0,80	1,32	39,1

^{††}nieuwe berekeningswijze: minstens 3 verschillende activiteiten 1 keer of meer per jaar

Enkel voor cultuurparticipatie en het internetgebruik is de genderkloof stabiel of verbeterd ten opzichte van 2008. Voor de andere domeinen is dit minder goed dan in 2008 en – op sportparticipatie na - ook minder goed dan in 2011.

Voor de alleenstaande ouders is er voor verschillende domeinen sprake van een evenredige of zelfs betere participatie. Bij sportbeoefening en het verenigingsleven is dit echter nog niet het geval.

Aanbevelingen Vrouwenraad participatie 2014⁹

Nood aan financiering van de participatie aan socio-culturele activiteiten

“De grootste les die we tijdens het project ‘Alleenstaande moeders, gender en armoede’ hebben geleerd is dat **participatie aan socio-culturele activiteiten** voor de geïsoleerde groep van alleenstaande mama’s niet alleen een noodzakelijke voorwaarde vormt voor verdere integratie in de maatschappij maar ook een hartverwarmende uiting is van solidariteit en samenhang. We hebben doorheen onze activiteiten in alle projecten alleenstaande mama’s en hun kinderen zien groeien en openbloeien. De gezamenlijke activiteiten in groep gaven hen een remedie tegen isolement en eenzaamheid, een handvat om de dagelijkse stress aan te kunnen, een opstapje naar allerhande doorverwijzingen, een betere kennis van de aanwezige voorzieningen en voordelen waarvan ze gebruik kunnen maken. Babbelen, lachen, uithuilen, troosten, plezier maken, informeren, leren, ... we deden het allemaal.

⁸ http://www.vlaandereninactie.be/sites/default/files/volledig_rapport_meting_pact_2020_2013.pdf, p. 31

⁹ Speech Magda De Meyer – slotevent 26.10.2014 Vrouwenraad –project Alleenstaande moeders, gender en armoede 2013-2014

Daarom eisen we het **recht op ontmoeting op als eerste fase van het participatieproces**. We moeten deze bijeenkomsten blijven faciliteren om vrouwen te versterken en hen een netwerk te bieden dat zo noodzakelijk is in onze hectische wereld. Heel wat vrouwen vonden doorheen het project de moed om er weer tegenaan te gaan, te beginnen aan een opleiding of hun moeizame zoektocht naar werk niet op te geven. Kortom dames, onze projecten waren een balsem voor de ziel. “